Anul al 55-lea 8 Pagini EXEMPLARUL { In România 2 lei / In străinătate: 6 lei 8 Pagini Nr. 38 Marți 8 Februarie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 128.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valute

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Depozitul de ziare SIBIIU

Amestecul străinilor
în afacerile noastre interne

Tratatele, sau pactele anexate la tratatele de pace ce s'au încheiat după războiul mondial, nu au aceleași dispoziții.

Ele variază dela stat la stat, cu toate că autorii lor s'au ocupat de aceeaș materie și au urmărit același scop: protecția minorităților etnice prin libertatea cultului, dezvoltarea culturală, asigurarea drepturilor cetățenești condiționată de datoria lealității lor față de națiunea majoritară și de statul din care fac parte.

Autorii acestor pacte n'au înțeles să favorizeze crearea de state în state printr'un regim privilegiat creat minorităților etnice și nici să încurajeze tendințele centrifugale și de dezagregare a statelor constituite pe baza aplicării principiului naționalităților și al liberei determinări. Ei n'au operat apoi nici o discriminare între grupurile minoritare dispuse procesului normal al asimilării și celelalte ce ar păstra caracteristica lor etnică. Oricare ar fi însă dispozițiile introduse în tratate, privitoare la minorități și care după cum am spus variază dela stat la stat, ele nu constitue un regim ce nu se poate modifica și nici chiar un regim ce ar fi fost impus cu scopul de a rămâne permanent și definitiv.

Ocupându-se de această problemă, cunoscutul jurist grec, d. Politis, care este un partizan convins al Societății Națiunilor, a făcut următoarea observație importantă:

„Sistemul actual nu este etern. Revizuirea sa este prevăzută în texte. Când ele vor dispare se vor stabili mai ușor între majoritate și minoritate curente de apropiere, de interese, de solidaritate, impuse de nevoile lor comune".

Așa dar, regimul minorităților — sau „sitemul" după cum scrie d. Politis — este provizoriu și numai atunci când el va dispare se vor putea stabili raporturi de interese și sufletești mai bune între națiunile ce sunt constituite în state unitare și grupurile lor de minorități.

Și este firesc să se producă acest proces important, politic, social, economic și cultural, — proces de prefacere sub impulsul imperativelor timpului, ale mediului și ale unui complex de influențe și interese, care toate tind la o contopire, sau la o apropiere mai accentuată între membrii aceleeași populațiuni ce conviețuesc în același teritoriu.

Mai e apoi obligațiunea lealității minorităților față de statul protector al lor. In rezoluția adunării Soc. Națiunilor dela 21 Sept. 1923, se spune:

„Adunarea recunoscând dreptul fundamental al minorităților de a fi protejate de către Soc. Națiunilor, împotriva oricărei agresiuni, stărue asupra datoriei ce incumbă persoanelor ce aparțin minorităților de rasă, de religie, sau de limbă, de a conlucra, ca cetățeni leali, cu națiunea de care țin acum".

Firește că nu se pot concepe drepturi recunoscute, fără datorii îndeplinite. Statul nu poate să acorde protecția sa unor cetățeni ce ar conspira împotriva intereselor sale, a integrității sale naționale, sau ar unelti cu dușmanii din afară, împotriva siguranței sale. Iată ceea ce uită agitatorii din străinătate, care sub pretextul că România ar nesocoti drepturile evreilor, se amestecă în afacerile noastre interne.

Dacă este o țară în care sunt pe deplin respectate drepturile minorităților — indiferent de origină etnică și confesiuni — apoi aceea este România. Nu putem însă admite sub nici o formă și sub nici un pretext, atunci când avem să facem rânduială în propria noastră casă, așa cum impun interesele naționale, sociale și economice, amestecul celor din afară, care au de apărat interesele unor elemente ce n'au nici o legătură cu regimul minorităților.

Comitetele internaționale evreești
recunosc înfrângerea suferită la Geneva

Londra, 5 (Rador).— „Jewish Chronicle" publică un articol semnat de corespondentul său diplomatic la Geneva, intitulat „Victoria diplomatică a României", recunoscând completa înfrângere a intervențiunilor evreești și succesul tezei românești.

Ziarul constată cu amărăciune că petițiile evreiești au fost puse pe linie secundară, prin neadmiterea cererii de a se acorda clauza urgenței. Hotărîrea aceasta este atacată violent de Comitetul Congresului mondial evreiesc, care declară că nu va desarma, ci va continua lupta pentru apărarea cauzei evreilor, pe care Societatea Națiunilor a refuzat în felul acesta să o îmbrățișeze.

„Manchester Guardian" și „Evening Standard" reproduc o parte din declarațiile făcute de d. Istrate Micescu la sosirea sa la București, care a afirmat din nou suveranitatea României și a reușit să-și impună punctul său de vedere în chestiunea evreilor. D. ministru al afacerilor străine a subliniat că nu este vorba de o problemă minoritară intrând în cadrul tratatelor, ci de o simplă chestiune de politică internă.

Revista confesională „The Guardian" publică subt semnătura lui J. A. Douglas o călduroasă apărare a României, denunțând obiceiul anumitor englezi de a se amesteca în treburile altor țări, în loc să discute chestiuni mai urgente și grave pur englezești.

Poporul olandez in sărbătoare

La Amsterdam, heralzii călări vestesc poporului olandez fericitul eveniment al nașterii copilului regal, fiica principesei moștenitoare Iuliana a Olandei

S'a etatizat cooperația

Prin simplu decret organizațiile cooperatiste au fost incorporate ministerului cooperației

Cârmuitorii de azi se silesc în toate chipurile să apară ca un guvern de autoritate și de mână forte. N'am avea nimic de zis, ba am fi chiar bucuroși să vedem destinele țării încăpute, în fine, pe mâini viguroase și hotărâte, dacă am constata cel puțin că actualii cârmuitori sunt bine fixați asupra liniei lor de conduită și mai ales asupra mijloacelor practice menite să transforme în vie realitate lozinca de pe buzele tuturor: România a românilor.

Deocamdată, însă, nimeni nu poate anticipa, dacă și în ce măsură, sforțările guvernului vor reuși să revizuiască numărul și preponderența străinilor în cuprinsul statului român, spre a stabili un raport mai just de forțe în favoarea elementului autohton; dar, în schimb, același guvern ne dă întreaga măsură a hotărârii și autorității lui, când e vorba să aplice sistemul „revizuirilor" asupra românilor și instituțiilor curat românești.

Iată cazul celui mai proaspăt decret-lege: cel privitor la „organizarea ministerului cooperației".

Sub această titulatură benignă se adăpostește unul din cele mai grave fapte împlinite, în fața căruia suntem puși definitiv: LICHIDAREA AUTONOMIEI COOPERAȚIEI ROMANEȘTI ȘI TRECEREA EI TOTALA IN MAINILE MINISTERULUI COOPERAȚIEI, ADICA IN MAINILE GUVERNULUI.

Toate unitățile cooperatiste, Banca centrală cooperativă, Casa centrală a cooperației, centrala cooperativă de îndrumare, organizare și control, centrala cooperativă de producție, aprovizionare și valorificare, (cele mai multe din ele societăți comerciale cu caracter privat), sunt transformate în serviciu de Stat, devenind simple anexe biurocratice ale ministerului cooperației.

Și ca să nu mai rămâie nici o urmă de îndoială și nici o portiță de interpretare, art. 17 al faimosului decret dispune dizolvarea imediată și în bloc a actualelor consilii de ad-ție, cu supleanții lor, cum și a comisiilor de censori dela toate cooperativele și înlocuirea lor prin comisii interimare.

Același minister își rezervă dreptul de a revizui operațiunile financiare ale cooperativelor, de a decide asupra lor și de a aplica sancțiuni, care merg până la dizolvarea și lichidarea unităților.

Ba se mai adaogă și dispoziția, că „deciziunile ministerului cooperației sunt executorii prin ele însești, fără somațiune și fără posibilitate de suspendare".

Ce rațiune poate avea această confiscare etatistă a unor asociațiuni autonome de drept privat, în care Statul avea numai rolul de control și de ocrotitor? Ce se urmărește prin această lovitură dată unei atât de vaste și importante organizațiuni economice cu caracter popular, întemeiate pe capital, participare și conducere exclusiv românești?

E greu de precizat.

Luând atitudine împotriva gravei măsuri, oficiosul liberal „Viitorul" scrie în numărul său de eri printre tăieturile inevitabile ale cenzurii:

„Instituțiile centrale cooperative au operațiuni de miliarde pe piața internă și externă. Banca Centrală Cooperativă are depuneri importante, așa că o expropriere pe această cale a capitalului particular poate produce îngrijorări.

In guvern sunt o serie de juriști de seamă, care ar fi putut împiedica excesul de zel al unor interesați.

Comisiile interimare n'au calitatea de a decide în materie financiară și economică în instituții de drept privat. Nici una din instituțiile financiare nu va putea să ia act de dispozițiile unor astfel de comisii interimare.

E necesar să se știe că această măsură loveste în interesele a 7000 societăți cooperative din țara întreagă.

Din aceste societăți fac parte peste un milion și jumătate de societari și sunt interesate peste 6 milioane de suflete, adică circa a treia parte din întreaga populație a țării.

Are guvernul interesul să provoace grave dificultăți unui organism de integrală structură românească în care nu există nici un străin ?"

D. Rustu Aras
la Budapesta

Budapesta, 5 (Rador). — D. Rustu Aras, ministrul afacerilor străine al Turciei, care se înapoiază dela Geneva, a sosit aseară la Budapesta, după ce trecuse prin Viena.

La gară, d. Rustu Aras a fost salutat de d. Kuhl, șef adjunct al secțiunii politice din ministerul afacerilor străine.

Astăseară, d. Rustu Arras va face o vizită d-lui Daranyi, președintele consiliului.

—XXX●XXX—

Contribuabilii evrei
din Germania nu mai beneficiază de reduceri

Berlin, 5 (Rador). — *Contribuabilii evrei nu vor mai beneficia de reducerile de impozite de care se bucură toți contribuabilii cari au copii.*

Noua lege financiară, decretată acum, stabilește această măsură ca aplicare a legilor rasiale adoptate în congresul dela Nuernberg.

—XOX—

FILME

Că ministrul de externe Neurath s'a întreținut amical pe peronul unei gări din capitala Reichului cu ministrul de externe Delbos; că ambasadorul François Poncet și șeful tineretului național-socialist, von Schirach, au schimbat corespondențe „care mărturisesc o voință sinceră de a se curăța terenul"; că noul șef al presei germane, secretarul de stat dr. Dietrich, ar urma să se ducă la Paris, spre a înapoia d-lui Pierre Comert, șeful presei din ministerul de externe, vizita făcută la Crăciun; că specialistul Louis Ladoumègue învață actualmente publicul german, pe o scenă din Berlin, arta de a merge totdeodată repede și grațios, și că pe aceeași scenă va preda specialistul francez Maurice arta de a seduce; toate aceste fapte nu pot să îndreptățească speranțele de armonie progresivă, așteptate dela un sprijin cu care patrupedele vor interveni în favoarea omenirei atât de îngrijorate.

De ce este vorba?

O expediție puțin numeroasă — animalele, chiar sălbatice, sunt mai miloase de banul public de cât politicianii — compusă din tineri elefanți, gorile, cimpanzei și alte neamuri rare, va porni din Camerun și din Nigeria, cu asentimentul ambasadorilor Franței și Angliei, spre a face o vizită camarazilor cu patru picioare din grădina Zoo, unul din numerele de atracție ale Berlinului.

Cât va dura această călătorie, nu se știe, dată fiind diversitatea temperamentelor; cât vor rămâne oaspeții în capitala Reichului, este tot un semn de întrebare. Pentru că nici savantul dr. Lutz Heck, directorul faimoasei grădini zoologice, nu poate să precizeze timpul în care musafirii vor putea să exercite asupra amfitrionilor influența urmărită prin acest film viu — și desigur și foarte sonor. Căci un lucru este sigur, nu numai pentru specialiști, ci și pentru comunii muritori: cimpanzeii și gorilele sunt de o inteligență uimitoare. Fapt este că inițiatorii acestei colaborări pacifice văd în ea un semn mai sincer în favoarea păcii de cât diferitele alternări de serenade și apostrofe din grădinile de politică externă.

Don José

Criminala faptă a unor săteni
din Chirnogi

Oltenița, 5 Februarie

In noaptea de 2 Februarie, flăcăii Constantin Enegaru, Dumitru Erie și Vasile Trică, toți din com. Chirnogi, fiind prin sat, s'au abătut pela locuitorul Spirea Ion Ivașcu, spre a-i fura [illegible]

Intrați în curte, înainte de a putea pune mâna pe pasări, hoții au fost surprinși de stăpânul casei, Spirea Ivașcu și de fratele acestuia, Constantin Ivașcu, și spre a nu fi prinși, au rupt-o la fugă.

Constantin Enegaru, ajuns din urmă, a fost lovit în cap cu ciomegele de Spirea și Constantin Ivașcu și doborît la pământ.

Aceștia l-au ridicat, și spre a fi siguri că nu va mai scăpa, l-au legat cu o frânghie de stâlpul casei lor și pentrucă rănitul mai țipa, spre a nu mai face zgomot și auzi vecinii, i-au mai dat câteva lovituri până ce n'a mai putut grăi.

Rănitul a stat toată noaptea legat de stâlpul casei deși era [illegible]

A doua zi, el a fost ridicat și dus acasă, unde n'a mai trăit decât 4—5 ore.

De această ispravă, fiind anunțat parchetul, d. medic legist Valerian Dumitrescu, la autopsia făcută, a constatat că moartea a fost provocată de spargerea bazei craniene regiunea occipitală dreaptă și stângă, cu emoragie internă.

D. Soare, șeful postului Chirnogi, a arestat pe criminal și crecetează cazul.

Schimbările din Germania

Din timp în timp, d. Adolf Hitler ia hotăriri răsunătoare, care pun în mișcare toate cancelariile europene, frământă opiniile publice și sunt comentate cu îngrijorare de presa internațională.

In Martie 1935, Führerul denunță clauzele militare dela Versailles; în Martie 1936, denunță pactul dela Locarno și ocupa zona renană demilitarizată; în Octombrie 1936 constituia axa Roma-Berlin; în Noembrie 1936 semna pactul anticomintern cu Japonia; în vara lui 1937 își retrăgea delegații dela comitetul de neintervenție.

Indelung calculate și fulgerător aduse la îndeplinire, inițiativele d-lui Hitler aduc o sguduire sau o schimbare a echilibrului moral și politic al continentului. Hotărîrile luate de capul suprem al național-socialismului, la 4 Februarie, sunt dintre cele care închid un ciclu politic și deschid o poartă largă asupra neliniștei și nesiguranței europene.

In lumea noastră turburată, în care ideologiile sunt atât de contagioase și riscurile sau primejdiile atât de solidare, se cuvine să examinăm cu luare aminte schimbările intervenite la posturile de comandă din Germania.

Ultima sesiune a consiliului la Geneva a dat d-lui A. Hitler, mai precis ca orice raport diplomatic, temperatura politică europene. Delegații îngrijorării și delegații tergiversării, se abțineau de la orice hotărîre pozitivă. In același timp, d. Neville Chamberlain pronunța cuvinte de pace și D. van Zeeland publica un raport cu propuneri liberale de colaborare internațională. Momentul politic și psihologic era deci potrivit pentru a lua deciziuni importante de ordin intern, în aparență, dar cu repercusiuni internaționale considerabile.

Prin hotărîrile luate, se creiază un consiliu privat secret, menit să fie sfătuitorul Führerului, în politica externă. Consiliul va fi prezidat de d. von Neurath, care părăsește ministerul de externe, unde este înlocuit de d. von Ribbentrop, sfătuitorul intim al d-lui Hitler și până azi șef al misiunii diplomatice germane la Londra și ambasador al Führerului în Europa. Principalii fruntași ai regimului și ai forțelor armate vor face parte din consiliu. Cu același prilej sunt rechemați ambasadorii germani dela Tokio, Londra și Roma și d. von Pappen, ministrul d-lui Hitler la Viena.

In același timp, se acceptă demisiunile, care poate n'au fost date, cum se obișnuește în regimurile totalitare, ale d-lor von Blomberg, ministrul de război și șeful tuturor forțelor armate și generalul von Fritsch, șeful armatei de uscat. Se creiază în schimb, un înalt comandament unic sub conducerea supremă a d-lui Hitler, care numește ca șef al noului serviciu pe generalul Keitel, cu rangul de ministru de război și pe generalul von Brauchitsch ca șef al forțelor armate de uscat. Atribuțiunea acestui înalt comandament va fi de a organiza apărarea națională „în toate domeniile".

In fine, în locul lăsat liber la departamentul eco-

(Continuare in pagina 2 a)

Constantin C. Bacalbașa

Se împlinesc trei ani dela încetarea din viață a unuia dintre cei mai străluciți interpreți și îndrumători ai cugetului și ai sentimentului românesc.

Ziarist născut, iar nu făcut, frate al ziariștilor Toma și Ion Bacalbașa, Constantin C. Bacalbașa poseda, mai presus de toate, o comoară de bun simț și darul de a o întrebuința exclusiv în slujba ideii naționale și a ideii democratice.

Articolele lui, limpezi, precise, documentate, formau pâinea cea de toate zilele pentru spiritul opiniei publice.

Nimic nu scăpa simțului său de observație din tot ce se întâmpla în țară și în afară, precum nimic nu rămânea necernut prin sita judecății sale, pe cât de severă, pe atât de nepărtinitoare.

Insuflețind inițiativele folositoare obștei, ridicându-se în calea celor suspecte, Constantin C. Bacalbașa era o speranță pentru cele dintâi și o torpilă pentru cele din urmă.

Când și-a văzut realizată una din dorințele cele mai arzătoare, când s'a urcat la tribuna de unde se vorbește marelui public cu bună credință și cu patriotism luminat, când s'a adresat nenumăraților cititori prin „Universul", Constantin C. Bacalbașa a atins apogeul profesiunii sale, care se confunda cu existența sa și cu care s'a onorat totdeauna tot așa precum presa se onora cu el.

Onest în viața particulară și

C. BACALBAȘA

în viața publică, pe cât de modest, pe atât de demn, cu Constantin C. Bacalbașa a dispărut o podoabă a generației sale, pierdere cu atât mai resimțită într'o vreme când este nevoe de cât mai multe minți și suflete de asemenea proporții.

FURTUNĂ PE COASTA RĂSĂRITEANĂ A MĂRII NEGRE

Constanța, 5 Febr.

Poștalul „România", al S. M. R.-ului, în drum spre Constanța, a anunțat printr'o radiogramă inspectoratului local, că la ora 3,30, când a trecut prin Bosfor intrând în marea Neagră a întâmpinat furtună.

Vântul este cu forța 5—6, dela Est, Nord-Est.

Valurile sunt foarte mari.

Cu toate acestea, vasul nu și-a redus viteza, astfel că va sosi la Constanța fără întârziere.

Din informațiile căpătate dela posturile noastre de radio coastă, rezultă că furtuna bântue numai pe coasta turcească și bulgărească a mării Negre, iar pe litoralul românesc până în dreptul capului Caliacra.

Incăerare politică în Egipt

Cairo, 5 (Radio-Central). — **In satul Nazlet Khalof, a fost azi, cu ocazia alegerilor comunale, o încărare sângeroasă între două grupuri de adversari politici. S'au schimbat focuri de armă și sunt 10 morți și 48 răniți.**

—XXX●XXX—

Succesul
unei orchestre românești la Londra

Londra, 5 (Rador). — Orchestra românească de sub conducerea lui Constantin Iordăchescu, angajată la marele hotel Mayfair din Londra, obține aici succese tot atât de mari ca și acelea pe care le-a obținut la restaurantul român din Paris.

Presa engleză vorbește cu elogii despre muzica românească și despre felul cum este prezentată.

Ziarul „Birmingham Post" comentează cu entuziasm costumele românești cu cari sunt îmbrăcați membrii orchestrei.

—XOX—

Ordinea de zi
a Marelui Consiliu Fascist

Roma, 5 (Rador). — Ordinea de zi a Marelui Consiliu al Fascismului, care se va reuni la 3 Martie în Palatul Veneția, este următoarea:

1. Raportul asupra situației internaționale.
2. Raportul asupra activității partidului și a tineretului italian al Lictorului.
3. Raportul asupra situației economice și financiare.
4. Raportul asupra situației interne și demografice.
5. Raportul comisiunii competente asupra constituirii Camerei fasciilor și corporațiilor.

SCRISORI DIN PARIS

Comandamentul unic

de RENE SAIVE

Generalul Gamelin

Paris, Februarie

Publicul francez a fost viu impresionat de două măsuri luate într'un interval de câteva zile și interesând apărarea țării.

Prima măsură este numirea d-lui Edouard Daladier în noul post de ministru al apărării naționale și înaintarea lui la vicepreședinția consiliului. Faptul este important. Decât? Pentru că, până acum, forțele militare franceze depindeau de trei ministere autonome: ministerul de război, ministerul marinei și ministerul aerului, iar împrăștierea aceasta nu era în folosul administrației armatei. Azi lucrurile nu mai stau astfel. Nu s'a săvârșit greșala de a contopi cele trei ministere — ministerul de război, al marinei și al aerului, — într'unul singur, ci s'a dat ministerului de război puteri foarte mari cari-i permit nu numai să coordoneze întrebuințarea forțelor terestre, navale și aeriene, ci să-i stabilească programele de înarmare, să-i asigure executarea, să organizeze mobilizarea industrială, să chibzuească cheltuelile apărării naționale și să examineze problemele în legătură cu încheerea convențiilor militare internaționale. Sistemul acesta constitue un foarte mare progres asupra celui precedent. Spre a fi desăvârșit, i-ar mai trebui acăsă o ultimă reformă, așa cum cere senatorul Jean Fabry: va trebui ca ministrul apărării naționale să nu fie decât ministru al apărării naționale și să înceteze de a cumula această funcție cu aceea de ministru al războiului. Ar câștiga în ce privește autoritatea.

GENERALUL GAMELIN

A doua măsură este cel puțin tot atât de importantă ca și cea dintâi. In tot cazul, este inspirată după aceleași principii. E vorba de numirea generalului Gamelin, șef de stat major general al armatei de uscat, în noul post de șef de stat major general al apărării naționale. După cum trei ministere își

(Continuare in pagina 2-a)